

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
8.12.2025

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS EUROOPAN UNIONIN JA KANSALLISTEN VILJELIJÄTUKIEN HYVÄN MAATALOUDEN JA YMPÄRISTÖN VAATIMUKSISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 7 JA 10 §:N MUUTTAMISESTA

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Euroopan unionin suorien tukien järjestelmän ja eräiden maaseudun kehittämiseen liittyvien korvausten ehtoina on noudatettava ehdollisuuden vaatimuksia. Ehdollisuuteen kuuluvat sekä lakisääteiset hoitovaatimukset että hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset.

Ehdollisuudesta säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus, 12 ja 13 artiklassa sekä liitteessä III. Suunnitelma-asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan lakisääteiset hoitovaatimukset ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset koskevat seuraavia aloja:

- a) ilmasto ja ympäristö, mukaan lukien vesi, maaperä, ekosysteemien biologinen monimuotoisuus;
- b) kansanterveys ja kasvien terveys;
- c) eläinten hyvinvointi.

Suunnitelma-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki maatalousmaa, myös maa, jota ei enää käytetä tuotantotarkoituksiin, säilytetään hyvässä maatalous- ja ympäristökunnossa. Suunnitelma-asetuksen liitteen III mukaan hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukseen kuuluu yhdeksän erilaista toimenpidevaatimusta. Toimenpidevaatimusten tarkempi sisältö on määriteltävissä kansallisella lainsäädännöllä. Toimenpidevaatimuksia asettaessaan jäsenvaltioiden on otettava huomioon tapauksen mukaan kyseessä olevien alueiden erityispiirteet, mukaan lukien maaperä- ja ilmasto-olosuhteet, käytössä olevat viljelyjärjestelmät, viljelykäytännöt, tilakoko, tilarakenteet, maankäyttö ja syrjäisimpien alueiden erityispiirteet.

Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma), joka sisältää myös ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset. Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt muutoksia CAP-suunnitelmaan vuodelle 2026. Muutosesitys toimitettiin Euroopan komissiolle 4.7.2025, joka hyväksyi muutosesityksen 2.10.2025 (komission täytäntöönpanopäätös C(2025)6615).

Kansallisesti ehdollisuudesta ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (1332/2022). Laki sisältää perussäännökset ehdollisuudesta ja valtuuden säätää tarkemmin hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista valtioneuvoston asetuksella. Myös eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettu laki (1333/2022) ja maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettu laki (1559/2001) sisältävät

valtuuden säätää tarkemmin hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista valtioneuvoston asetuksella.

Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 7 §:n 2 momentin, eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 4 §:n 6 momentin ja maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 9 §:n 3 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (1384/2022). Asetuksella säädetään hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukseen kuuluvien suunnitelma-asetuksen liitteessä III tarkoitettujen toimenpidevaatimusten tarkemmasta sisällöstä.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunto ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, Luonnonvarakeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, WWF Suomelta ja Natur och Miljö rf:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Muutoksella otettaisiin huomioon Euroopan komission hyväksymät CAP-suunnitelmaan esitetyt vuotta 2026 koskevat muutokset.

4. Pykäläkohtaiset perustelut

7 § 2 mom.

Pykälän 2 momentti muutettaisiin vastaamaan 1.1.2026 voimaan tulevaa elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettua lakia (531/2025). Toimivaltaisena viranomaisena pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa olisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan elinvoimakeskus.

10 § 3 ja 4 mom.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin CAP-suunnitelman muutosta vastaavalla tavalla.

Viljelykiertovaatimus ei koskisi tuotantosopimukseen perustuvan puhdaskauran tuotannon pinta-aloja. Puhdaskauraa saisi siten viljellä samalla alalla yli kolme vuotta peräkkäin. Puhdaskauraa viljellään gluteenitonta erityisruokavaliota noudattavien henkilöiden tarpeisiin. Sen viljely on pitkälle erikoistunutta sopimustuotantoa, jossa on sopimukseen perustuvat esikasvivaatimukset sekä vaatimukset muiden kasvien viljelyyn, esimerkiksi muiden viljojen viljely ei ole sallittua.

Pykälän 4 momenttia täsmennettäisiin siten, että välikasvi luettaisiin eri viljelykasviksi vain yksivuotisessa viljelykierrossa. Tämä vastaisi Euroopan komission tulkintaa.

5. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotuksella ei arvioida olevan vaikutuksia valtion talousarvioon.

6. Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta annettiin 3 lausuntoa. Lausunnon antoivat ympäristöministeriö, Ruokavirasto ja Luonnonvarakeskus.

Luonnonvarakeskuksen lausunnossa todettiin, että muutokset ovat teknisluonteisia ja niiden vaikutukset maatalouden tuotantomääriin ovat vähäisiä. Ehdotetut tarkennukset voidaan siten katsoa perustelluiksi.

Ruokaviraston lausunnossa ehdotettiin, että viherkesannon määritelmässä mainittaisiin erikseen niittykasvit. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin, koska määritelmä vastaa nykyisen rahoituskauden vaatimuksia. Niittykasvien kasvustot ovat sallittuja edellyttäen, että heinäkasvit tai muut nurmirehukasvit ovat kasvulohkolla vallitsevina. Ruokaviraston lausunnossa todettiin myös, että asetuksen 4 §:n 6 momentin ehtoa pysyvien nurmien kyntökiellosta ei voi valvoa maanäytteiden perusteella, vaan asian todentamiseksi tarvitaan käyttöön turvemaa-aineisto. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin. Turvemaa-aineisto toimii hallinnon apuna valvonnan viiteaineistona. Mutta koska aineisto on todennäköisyysaineistoa, eikä sitä ole sellaisena tarkoitettu oikeudelliseen käyttöön, viljelijän oikeusturvan vuoksi turvelohko on varmennettava maanäyttein.

Ympäristöministeriöllä ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta.

7. Laintarkastus

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

8. Voimaantulo

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen 7 ja 10 §:n muuttamisesta.